

людей та ще багато чого. Напрямок, за яким працюватиме службова собака, визначають за його характером і темпераментом.

Література:

1. www.ips.ligazakon.net/document/MVS380
2. www.uku.com.ua/pravila_sport/vymogy_zkd.html
3. www.dpsu.gov.ua

УДК 636.7.:636.01

Селеман К.В., студент I курсу магістратури, спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ОПП «Кінологія»

Науковий керівник – Пустова Н.В., кандидат с.-г. наук, доцент
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

МЕТОДИ ДРЕСИРУВАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК

Під методами дресирування розуміють комплекс способів і прийомів, за допомогою яких у тренувальній собаки виробляються умовні рефлекси, в кожному конкретному випадку дресирування, застосовуючи той чи інший метод, здійснюється за допомогою прийомів, а саме – систем впливу на собаку з метою вироблення певного досвіду.

Аналіз доступної літератури дозволяє виділити такі методи дресирування собак: механічний, заохочувальний, контрастний, наслідувальний і натаскування.

Заохочувальний метод передбачає застосування харчових подразників для вироблення умовних рефлексів. Метод знайшов широке застосування в практиці дресирування службових собак, особливо мінно-розшукових, а також для пошуку наркотиків та контрабандних товарів. Підготовлені за цим методом собаки мають високу активність пошукових реакцій.

Суть методу полягає у тому, що харчовим подразником (смаченьким) собаку змушують виконувати потрібні дії, а потім її заохочують за правильну реакцію. Заохочувальний метод дресирування дає хороші результати під час дресирування собак з переважаючою харчовою реакцією, але може також успішно застосовуватися і для собак з іншими реакціями поведінки. Найбільш ефективний цей метод, коли собаки голодні або їх дресирують через 3-4 години після годівлі. Позитивні якості цього методу полягають у тому, що умовні рефлекси на харчові підкріплення утворюються легко і швидко, добре зберігаються. За допомогою цього методу швидко встановлюється і довго зберігається контакт дресирувальника з собакою, що має важливе значення у дресируванні й застосуванні собак на службі. Харчові подразники підтримують і зберігають активність собаки під час дресирування і навіть у кінці занять, коли собака стомлена.

Недоліком заохочувального методу є те, що не всі умовні рефлекси і складніші навички можна виробити за допомогою їжі. Наприклад, навички затримання не можна виробити за цим методом. У стані ситості у собаки умовні рефлекси утворюються повільно або зовсім не утворюються.

Механічний метод полягає у застосуванні механічних подразників у вигляді примусового і заохочувального підкріплення. У дресируванні собак за допомогою механічних подразників виробляється більшість навичок. Механічні дії на собаку сторонньої людини (помічника), як правило, викликають у неї активно-оборонну реакцію, яка є базою для вироблення більшості спеціальних навичок: затримання, обшуку місцевості, роботи по сліду тощо. Легкі механічні дії дресирувальника на певні ділянки тіла собаки, наприклад, погладжування, поплескування в ділянці грудей, шиї, плеча діє на собаку заспокійливо і схвально, що використовується дресирувальником як заохочувальний метод.

Механічний метод дресирування має позитивні сторони: – всі умовні рефлекси закріплюються міцно і надовго; – забезпечують безвідмовну роботу собаки в будь-яких умовах. Недоліком методу є те, що деякі умовні рефлекси утворюються дещо повільніше і вимагають більше часу на формування навичок. Крім того, механічні дії можуть викликати у собаки пасивність, пригніченість, обережність, іноді боязкості і навіть боягузтво, що негативно відображається на подальшому дресируванні. Часте застосування дресирувальником механічних подразників викликає недовірливе ставлення собаки до нього і послаблює контакт між ними. Механічним методом неможливо виробити у собаки всі навички, необхідні для служби.

Контрастний метод – основний метод дресирування, який об'єднує усі позитивні сторони механічного та заохочувального методів. Сутність його полягає у тому, що дія умовного подразника підкріплюється механічним подразником, а коли собака зробить потрібну дію або прийме певну позу, їй дають смаченьке. Наприклад, при виробленні умовного рефлексу на команду «Сидіти!» Умовний подразник спочатку підкріплюють натисканням на область попереку собаки (механічний вплив) і як тільки собака сіла, їй дають смаченьке. У цьому випадку застосовують тактильні й харчові подразники, які за біологічним значенням протилежні – контрастні. При повторенні таких поєднань швидше виробляються навички, собака чітко, енергійно реагує на сигнали дресирувальника. Навички майже завжди безвідмовні, а у собаки не знижується активність і не порушується контакт з дресирувальником.

Метод наслідування – універсальний спосіб засвоєння досвіду однієї собаки іншою, здатність відтворювати рухи і поведінку. Цей метод доволі важкий і його використовують не часто але він ефективний. Метод натаскування полягає у спонуканні собаки до виконання певних дій шляхом створення умов комплексом подразників. Умовні рефлекси, вироблені таким шляхом, відрізняються високою активністю, динамічністю, але не безвідмовністю. Метод рекомендується застосовувати у поєднанні з іншими методами дресирування, тому він вважається допоміжним. Знаючи позитивні і негативні сторони кожного методу, дресирувальник повинен вміло використовувати їх щодо особливостей поведінки собаки. Одну і ту саму навичку можна виробити різними методами, але для кожної навички існує певний прийом і конкретно обґрунтована методика вироблення умовного рефлексу і формування потрібного досвіду.

Враховуючи різні методи дресирування службових собак в їх основі лежить вироблення умовних рефлексів на певні подразники, проте в основі

дресирування лежить заохочення (смаченьким, іграшкою, погладжуванням, тощо): зробив правильно – отримав винагороду, неправильно – не отримав нічого.

Література:

1. Основи кінології: навчальний посібник / В. В. Чмелюк, В. Л. Грищук, С. А. Антоненко та ін. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. – 126 с.
2. www.tvrunu.com.ua/tsikave/97/110/
3. www.sites.google.com/site/juliebodnarcuk/dresiruvanna-sobak
4. www.dpsu.gov.ua

УДК 636.74.088:614.9

Серховець С. В., студент II курсу магістратури за спеціальністю «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Науковий керівник – Димчук А. В., кандидат с.-г. наук, доцент
Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ОСІБ З ОЗНАКАМИ ЗАХВОРЮВАННЯ НА COVID-19 В УКРАЇНІ

Протягом останніх десятиліть правоохоронна система світу активно використовує службових собак для боротьби з незаконним переміщенням через державний кордон наркотичних засобів, психотропних та вибухових речовин, зброї, боєприпасів, тютюнових виробів, зразків СІТЕС (види дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення), бурштину, валюти у вигляді банкнот; пошуку людей на ділянці місцевості або у населених пунктах, а також під час надзвичайні ситуацій техногенного та природного характеру; пошуку стріляних гільз, трупів. Однак, численні наукові дослідження переконливо доводять, що досить перспективним напрямом підготовки службових собак є система охорони здоров'я.

Відомим є той факт, що низка дослідників провідних країн світу (США, Японія, Фінляндія, Німеччина, Велика Британія, Франція) вже мають досвід підготовки собак для діагностики різних захворювань у людей (малярія, хвороба Паркінсона, деякі види раку (легень, кишечника, сечового міхура, молочних залоз). На думку вчених, обумовлено це тим, що у хворих з'являється особливий запах, який не є притаманним людині, яка не хворіє такими хворобами.

Така гіпотеза створює передумови для того, щоб дослідники спробували визначити, які саме біологічні компоненти розпізнають на нюх собаки у крові хворих на рак людей. У свою чергу це дозволить розробити нові медичні аналізи на рак, які б були націлені на виявлення у крові саме цих компонентів.

Наявний досвід підготовки собак для потреб системи охорони здоров'я дозволив низці вчених запропонувати методику використання собак для виявлення хворих на Covid-19. Вперше цей превентивний інструмент боротьби з пандемією почали використовувати в аеропорту Гельсінкі у Фінляндії. Спеціально підготовлені собаки здатні виявляти запах вірусу в зразках поту, зібраних